

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

54. An virtute Cruciatæ possit quis absolvi à casibus reservatis commissis post annum publicationis elapsam, si antea incipiat, & non perficiat confessionem? Et quid de commissis ante annum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

festatio non habente iurisdictionem circa peccata referuata.

5. Sed his non obstantibus non recedo à sententia quam * docui, & quam me citato docet nominatim, contra Patrem Bardi Andreas Mendo in *Bulla Cruciatâ in Appendice cap. 27. num. 147.* Quia nullus est confessorius, qui non intendat absoluerè quantum potest; sed ille potest à referuatis: ergo ab eis vt potest, absoluit & tollit referuationem. Patet hoc; Nam inquit à Patre Bardi; Ille pœnitens inculpabiliter oblitus referuatorum, verum dolorem generalem habens, manetne absolutus? Datur illi gratia iustificans? Non negabit; alias, quotidie plures peccati alicuius oblitii fructum Sacramenti pœnitentiæ non recipiènt: ergo confessorius intendit absoluerè quantum potest, seu conferre medio Sacramento gratiam, quæ omnia peccata delet. Supponitur enim, non velle illum ex malitia non absoluerè ab aliquo peccato, id namque etiam posset malitiosè intèndere respectu peccatorum, quæ explicitè pœnitens confitetur. Attamen hæc malitiosa intentione seclusa, non mensuratur eius intentio notitiæ, quam tunc recipit; sic enim fieret, vt dum pœnitentes frequentissimè peccatorum obliuiscantur, confessorius solum attendens ad audita peccata, non se extenderet quantum posset, ad alia peccata non audita, cum eorum, nec confusam notitiam habeat: Hæc enim non generatur ex auditione vnus respectu alterius.

6. Hinc dum confessorius excipit confessionem habentis Bullam, & eum absoluit, intendit sanè tollere referuationem à peccatis, si forè pœnitens peccata referuata habeat, eorumque obliuiscatur. Nec est necesse confessorium id expressè intèndere: nam in illa intentione generali absoluedi, quantum potest continetur, Roboratur hoc ex valde visitata forma absoluedi, in qua apponitur. *In quantum possum, & tu indiges*, & licet hæc verba non exprimantur semper, datur intentio per illa significata.

7. Non nego tamen (opinionem amicissimi Patris Bardi esse probabilem, sicut ipse fatetur nostram non carere sua probabilitate, quam præter Mendo tuetur etiam nouissimè me citato Galleg. de Vera in *Bull. Cruciatâ cap. 9. claus. 9. dub...*

RESOL. LIV.

An virtute Cruciatâ possit quis absolui à casibus referuatis commissis post annum publicationis elapsum, si antea incipiat, & non perficiat confessionem?

Et quid de commissis ante annum publicationis elapsim? Ex parte 11. tractatu 2. & Miscel. 2. Ref. 55.

§. 1. **P**otest enim euenire vt aliquis incipiat confessionem in fine anni modo declarato; sed antequam illam perficiat labitur in casum referuatum post elapsum annum prioris Bullæ. Querimus an vi huius præcedentis Bullæ, sicuti potest absolui à peccatis patris intra annum, quorum causa dicitur pendens, ita etiam valeat absolutionem obtinere à peccato illo referuato, in quod post annum, durante tamen confessione, est lapsus?

2. Et affirmatiuam sententiam docuit Mendo in *Bulla Cruciatâ disp. 23. capit. 3. numero 28.* exemplo Iubilæi, vt in superiori Resolutione probabiliter diximus.

3. Sed Pater Bardi in *Bulla Cruciatâ part. 1. tractat. 2. capit. 6. sectio. 3. §. 4. numero 52.* prorsus ad-

Quæ hic est infra in tr. 4. Ref. 42. & in aliis eius annot.

hæret negatiuæ sententiæ, & opinionem affirmatiuam falsam putat, & assignat differentiam inter Iubileum, & Bullam Cruciatâ. Pro qua re supponendum est, hæc duo inter se differre videlicet, opera præscripta esse temporè determinato alligata, & ius consequendi fructum esse pariter affixum definito temporè. In Iubileo autem habetur primum, & non secundum, vt patet ex ipso diplomate; & quo ad primum est manifestum ex textu; quia opera, quæ iniunguntur, solent alligari vni, aut alteri sequenti hebdomadæ, & quo ad secundum aio, ius consequendi fructum Iubilæi non esse alligatum; nunquam enim restrictio, aut alligatio quoad priuilegium apponi consuetum, est in ipso diplomate Iubilæi; & ideo licet aliquis non præstans opera iniuncta in illa hebdomada designata vtiliter, quoad consecutionem Iubilæi, ea apponat hebdomada clapsa; tamen si intra eam hebdomadam apponat prædicta opera, ius ad effectum Iubilæi semper remanebit in ipso pœnitente. Secus res se habet in Bulla Cruciatâ; quia tum opera, tum ius ad fructum Bullæ, est affixum temporè determinato, nempe anno promulgationis proinde eo transacto, & facta alterius Bullæ promulgatione, prior Bulla totam amittit efficaciam. Et hoc declaratur in ipsomet contextu, in quo Pontifex & Commissarius expressè in §. 19. sic habent, Item declarant, quod expirante anno, omnes prædictæ facultates, gratiæ, & indulta expirant, tantumque poterunt causæ pendentes ad finem perducì. Ex quibus patet discriminem inter Iubileum, & Bullam Cruciatâ in ordine ad consequendum fructum transacto tempore præfixo, quo ambo diplomata durant; hoc autem discrimen non aduertens recentior ille, vtraque pro vno habuit, & eandem Iubilæi & Cruciatæ rationem esse existimauit.

4. Sed si quis inquirat causam huius differentie; dicimus, inmediate esse voluntatem Pontificis: nam cum vtrumque priuilegium ab ipso liberè, & gratuito emanet sub diuersa forma vtrumque concedere voluit; attamen non sine aliquo congruo fundamento: ideo enim statuit omnes gratias, & facultates Cruciatæ clapsæ anno promulgationis, expirare; quia singulis annis publicatur noua Bulla, & ideo si duraret ius vtendi veteri Bulla impediret efficaciam subsequenti Bullæ. Hæc autem ratio non militat in Iubileo, qui non conceditur singulis annis, sed raro, & gratiæ concessæ per ipsum Iubileum sunt tantum tres, nempe, absolutio à referuatis; commutatio vectorum, & indulgentia, quæ non habet tractum successiuum, sicuti habent facultates concessæ per Cruciatam quæ sunt plures, & non finiuntur vnico actu, vt sunt indulgentiæ acquirendæ quolibet die, commestio ciborum prohibitorum, absolutio à casibus Episcopo referuatis toties quoties, & quædam aliæ similes proinde ne vna Bulla quoad vsum alteram impediret, valde conueniens fuit, vt transacto anno promulgationis, & adueniente noua Bulla, expiraret antiqua quoad omnes facultates, & gratias, quæ per ipsam concedebantur. Et hæc omnia docet Bardi loco citato.

5. Verum postea idem Pater Mendo in *Appendice Bullæ Cruciatæ disp. 1. capit. 16. num. 60.* sententiam, quam olim docuerat, iterum docet, & nominatim contra Patrem Bardi respicit differentiam inter Iubileum, & Bullam, quia ait ipse, ius consequendi fructum ex Iubileo extraordinario, vt pote radicatum in ipso, acquiritur, durante Iubileo, etiam postea fructus obtineatur: ergo eodem modo alligatum est ius in Iubileo ac in Bulla; sicut etiam virtute Bullæ fatetur Pater Bardi, posse fructum absolutionis obtineri ea transacta; quare ius in vtroque est alligatum temporè, secus consecutio ipsius fructus, quæ dari potest & post Iubileum,

Abiileum, & post Bullam. Et quidem si durante Iu-
bileo non adquiret quis ius, vt postea fructum ob-
tineret, quo iure illum posset postea consequi? Ergo
nullum diuinitatis vnâ bram inter Bullam, & Iubileum
quod hoc percipio.

6. Contra secundò: Iuxta doctrinam Patris
Bardi, qui incepit confessionem virtute Bullæ, ha-
bet ius vt etiam expirante Bulla absoluat: at si
commisit noua peccata reseruata, non potest à pecca-
tis antecedentibus absolui, quin etiam absoluat ab
illis reseruatis; ergo valet cum illo eodem iure ab eis
absolui. Probo consequentiam: Primò, quia illud ius
non tollitur per hæc noua peccata, nec potest effe-
ctum fortis, nisi à nouis peccatis etiam absolutio præ-
dicatur: Secundò, quia cætenus virtute Iubilei elapsi,
potest quis à peccatis denud commissis absolui, qua-
tenus acquirit ius virtute Iubilei vt absolueretur, &
illud ius per noua peccata non extinguitur, nec po-
test ad effectum perducî, nisi etiam à nouis peccatis
absoluitur; ergo pariter id ipsum in Bulla
continetur.

7. Dicit Pater Bardi, nouum peccatum esse
nouam causam, & ex mente Pontificis Bullam præce-
dentem non extendendi, nisi ad causas pendentes.
Contra, quia absolutio à peccatis antecedentibus
est causa pendens, quæ vt finitur, opus est absol-
uendi à peccatis nouis; atque adeò tota ea confessio su-
peranda est vt causa pendens, etsi aliquod peccatum
sit nouum, cum pro formali causâ pendens sit illud
aggregatum, quod conficit Sacramentum, & in ordine
ad rationem causâ pendens quasi materialiter se ha-
beant noua peccata. Id ipsum in Iubileo cernere est,
quod admittit Pater Bardi: quare eius disparitas inter
Iubileum, & Bullam minus firma est iudicanda. Huc
refert Pater Mendo.

8. Quid verò ego sentiam dicam breuiter, sen-
tentia Patris Bardi magis adharco, sed non existimo
cum ipso sententiam Patris Mendo esse falsam, puto
tamen sua non carere probabilitate; sicut in superiori
Resolutione quoad Iubileum, licet Cardinali Lugo ad-
harcam, contrariam autem sententiam tanquam im-
probabilem non damnauit.

9. Nota hic etiam quod si loquamur de casibus
reseruatis ante finitum tempus Cruciatæ, putat Hen-
riquez lib. 7. cap. 11. num. 3. quod in casu quo Confes-
sarius ex iusta causa non possit perficere Confessionem
habituatam; debet absolue penitentem à reseruatis,
postmodum opportuno tempore reliqua peccata audi-
entis, quia iam Bullæ prolapsa non viget indultum.
Sed ego puto, quod si confessio incipiat tempore
Iubilei, intra terminum scilicet publicationis Bullæ,
potest Confessarius de cætero totam audire peniten-
tiæ confessionem, illumque à reseruatis, & censuris
absolue. Quia causa illa habili fuit tempore cæpta.
Vide Escobar in Theol. moral. tom. 1. lib. 7. sect. 2. cap. 33.
prob. 64. n. 655. rectè existimat instante anni seu Bullæ
termino, posse Confessarium penitenti maius tem-
pus concedere ad vberiorum peccatorum reseruato-
rum, aut voti emissi recordationem: si huius speciem
memoria non tener, aut illorum numeri non satis re-
cordantur: & post annum Bullæ exactum eum potest à
peccatis reseruatis absolue, & votum commutare.
Hinc elicio iurisdictionem Commissarij, ac ministror-
um Cruciatæ durare, quousque omnes causæ inceptæ
spectantes ad commodum Cruciatæ, finiuntur. Vide
Magist. Galleg. in Bull. c. 9. dnb. 119.

RESOL. LV.

Quid significent illa verba Satisfacta parte, qua pa-

nuntur in Bulla Cruciatæ, & in alijs rescriptis, &
privilegijs, quando datur facultas absoluedi à cen-
suris?
Et aliqua supponuntur pro intelligentia huius questianis.
Ex p. j. tract. 9. Ref. 1.

§. 1. S Vppono contra Hurtadum de Excommunicato.
disp. 15. difficult. 6. num. 19. & disp. 14. diffi-
cult. 5. num. 24. per Bullam Cruciatæ & Regularium
privilegia posse absolui etiam nominatim excom-
municatos, seu denunciatos, satisfacta tamen parte,
& in foro conscientia, vt notat Ludouicus de la
Cruz in Bull. Cruc. disputat. 1. cap. 4. dub. 1. num. 5.
& 7. Sed nunc Explanandum est; quid significent
illa verba, satisfacta parte, & respondeo quod Hen-
riquez lib. 7. cap. 13. num. 1. sic ait, Ablatiuus abso-
lutus satisfacta parte requirit præmitti eam satisfac-
tionem, quam penitens potest, & sanè si crimen
ocultum sit, (vt si excommunicatus sit ob fur-
tum, aut libellum) posset per Bullam absolui exhi-
bens eam, quam tunc potest cum sufficienti emen-
datione, & idonea pignoris cautione, aut fideiuf-
soria quam si non habet, prestare debet cautionem
saltem iuratoriã, si pars & iudex longè distent,
apud Indos, & reus habet pecunias, quibus satisfaciat,
satis esset in deposito apud fidelem virum
ponere solutionem, vt per Bullam absolui possit,
aut si obligatio satisfaciendi non est liquida, sed du-
bia, nomine partis non intelligitur ipse iudex, cui
fortè ex lege, aut statuto reus in penam debet satis-
factionem pecuniarum: vt pro culpa clandestini matri-
monij debetur pondus argenti: nam eam penam reus
non debet in conscientia, antequam per sententiam
damnetur. Ita Henriquez, & post illum magis fusè
& clarè Villalobos in summ. tom. 1. tract. 6. diffi-
cult. 10. num. 8. & seq. vbi ita asserit. [Suclese poner vna clau-
sula, en que se dize que puegan, satisfecha la parte
absoluer, Acerca de la qual se ha de aduertir, que
si la descomunion es de tal manera, que no pide
satisfacion de parte, no es necessaria; y assi puede
absoluerse sin ella; y aun si fuesse la satisfacion du-
dosa tanpoco tendria obligacion de satisfacer an-
tes la absolucion, como se colige del derecho, que
en caso dudo mejor es la condiccion del que pos-
see, y por entonce no tiene obligacion de satisfac-
zer, y assi le podran absoluer sin ella como dize Na-
uarro, como proponga de aueriguarlo, como dize
Enrique. Mas si puede satisfacer, y està obligado à
ello, no se puede absoluer, si no es que satisfaga pri-
mero à la parte, como consta de las palabras de la
concession, y lo dizen Caietano, Armilla, y la comun.
Mas pongamos por caso que tiene dineros con que
satisfazer; y està la parte ausente, en tal caso digo que
basta depositarlo en vn amigo, fiel como dize Enri-
quez. Mas si està obliga à satisfacer, y no pue-
de en el fuero exterior, si lo probasse, estaria ob-
ligado el juez à absoluerle, como tienen Couar. Ro-
ta, Enriquez y otros, probandolo per el derecho; y
si el juez fuesse tan rigido, que no lo quisiesse ha-
zer, en tal caso no lo deue hazer el Confessor. porque
no se peruierta el orden, como dize Enriquez con
otros. Mas en el fuere interior audiendo comission
con las palabras dichas, es los mas probable que le
pueden absoluer, aunque no aya satisfecho a la par-
te, con que preste caucion, dando prendas, o fiados, y
sino puede esso, que iure de pagar, que es lo que lla-
man caucion pignoratia, fideiussoria, & juratoria.
Assi lo tienen Medina, Ledesma Fr. Manuel Ro-
driquez, y Suarez. Y en caso semejante (que es
en el articulo de la muerte) lo dize Nauarro, con vna
glosa, y otros que refierte, y es la razon, porque como
dize

Sup. hoc in
fin. Ref. seq.
& inf. in hac
ipfame Ref.
post med. à
verf. Mas en
el fuero.
Et pro iudi-
ce contento
in hoc textu
in Ref. seq.
§. vltim. ad
med. & pro-
pè fin. huius
Ref. à verf.
Acerca.

Sup. hoc in
duabus Ref.
seq. & in to.
6. et 1. Ref.
30. §. Con-
firmantur.

Sup. hoc fo-
ro inf. in
Ref. 58. &
59. & pro
parte in fin.
Ref. hanc
seq. & sup.
paulò post
init. huius
Ref. verf. &
idonea pi-
gnoris.

N A
B N I A
I I I V V
I I I